

Висока технічна ефективність застосування фунгіциду Квадріс Топ проти альтернаріозу і фітофторозу обумовила підвищення урожайності помідорів на 4,8 т/га.

УДК 632.938.1:633.11:632.772(477.54)

А. В. Сереветник, магістрант*

Харківський національний аграрний університет імені В. В. Докучаєва

СТІЙКІСТЬ ТВЕРДИХ ТА М'ЯКИХ СОРТІВ ПШЕНИЦІ ЯРОЇ ДО ШВЕДСЬКИХ МУХ У ХАРКІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Захист зернових культур ґрунтується не тільки на використанні пестицидів, але й на екологізованих методах захисту сільськогосподарських культур. Одним із таких методів є генетично-селекційний, тобто використання стійких до шкідників і хвороб сортів.

Пшениця — найцінніша і найпоширеніша на земній кулі зернова продовольча культура. Врожай ярої пшениці зменшується внаслідок пошкодження рослин шкідливими організмами. Найбільш небезпечними внутрішньостебловими шкідниками культури є шведські мухи: вівсяна шведська муха — *Oscinella frit* L. та ячмінна шведська муха — *O. pusilla* Mg.

Мета досліджень — визначення стійких до внутрішньостеблових шкідників сортів пшениці ярої з метою обмеження застосування пестицидів.

Дослідження проводили в Інституті рослинництва ім. В. Я. Юр'єва у 2014–2015 рр. Пошкодженість рослин визначали візуально на 1 м рядка методом підрахунку стебел із зів'ялим центральним листком. Рівень пошкодженості та стійкості визначали за уніфікованою шкалою. Стійкість сортозразків пшениці оцінювали на дослідних ділянках на провокаційному фоні шкідника. Концентрацію шведської мухи на посіві підвищували приманочною сівбою озимої пшениці. Оцінювання здійснювали методом відбору рослинних проб з 0,5 м і аналізу рослин у фазі трубкування. Показники порівняння — загальне та продуктивне кушіння, співвідношення кількості продуктивних і непродуктивних стебел, пошкодженість стебел (%), інтенсивність заселення (кількість личинок на 1 м² або на 100 рослин). Для вивчення шкідливості шведських мух та встановлення стійких сортів було взято 20 зразків пшениці ярої з різних країн, серед яких 10 твердої і 10 м'якої.

* Науковий керівник — І. П. Леженіна, канд. біол. наук, доцент

За результатами дворічних даних встановлено, що шведські мухи на посівах пшениці ярої літають протягом квітня – травня і встигають дати одне покоління. У 2014 р. було встановлено, що серед м'яких сортів пшениці найбільш стійким до внутрішньостеблових шкідників є сорт з Канади — Waskada, бал стійкості — 7. Нестійким був сорт з України — Черемшина, бал стійкості — 1. Серед твердих сортів пшениці ярої найбільш стійкими є сорти з України — Діана та Новація, бал стійкості — 6, сорт Тера (Україна) виявив меншу стійкість — 5 балів.

Після минулорічного оцінювання зразків була вибракувана велика кількість сортів з урахуванням не тільки ентомологічної оцінки, але також фітопатологічної оцінки та продуктивності рослин. Тому в 2015 р. на другий рік вивчення залишилося чотири зразки м'якої пшениці і чотири зразки твердої з таких країн світу: Україна, Казахстан, Канада і Туреччина. Також до колекції додалися нові сорти — шість м'якої та шість твердої з України, Росії, Білорусі, Німеччини, Казахстану, Канади, Мексики, Греції, Сирії, Албанії, Азербайджану.

Всі зразки виявилися нестійкими до шведських мух, тільки зразок твердої пшениці Тера впродовж двох років залишається порівняно стійким — бал стійкості — 5. За шкалою оцінки стійкості цей сорт належить до середньостійких.

Таким чином, попередні висновки свідчать, що тверду пшеницю шведські мухи пошкоджують менше, ніж м'яку. Проте стійких сортів щодо злакових мух не виявлено, тому наші дослідження варто продовжувати.

УДК 630.453

Ю. Є. Скрильник, канд. с.-г. наук

*Український НДІ лісового господарства та агролісомеліорації
ім. Г. М. Висоцького*

Я. В. Кошеляєва, аспірант*

Харківський національний аграрний університет ім. В. В. Докучаєва

РЕЗУЛЬТАТИ ВИВЧЕННЯ СТОВБУРОВИХ КОМАХ БЕРЕЗИ ПОВИСЛОЇ (*BETULA PENDULA* ROTH) У ХАРКІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Береза повисла (*Betula pendula* Roth) — поширена деревна порода у лісових і паркових насадженнях. Останнім часом її санітарний стан погіршився

* Наук. керівник — В. Л. Мешкова д-р с.-г. наук, професор